

Верховний
Суд

Судовий захист інвесторів. Розвиток української судової практики»

Олена Кібенко,
суддя Верховного Суду

IV Business & Legal Infrastructure Forum

22 липня 2025 року

Київ

Верховний
Суд

Чи є державні суди монополістами у розгляді
інвестиційних спорів?

Верховний
Суд

Інвестори можуть вирішувати конфлікти за допомогою різних інструментів:

- Державні суди (в Україні та за кордоном)
- Міжнародні суди
- Третейські суди
- Міжнародний комерційний арбітраж
- Медіація
- Онлайн майданчики
- Суспільство (ЗМІ, бізнес асоціації, громадські активісти)
- Спеціальні державні інструменти (ради за участю підприємців, «інвестиційні няні»)
- Протиправні інструменти (через зв'язки з високопосадовцями та правоохоронцями, організовану злочинність, послуги приватних силових структур тощо)

Верховний
Суд

Чи такі вже погані господарські суди?

Верховний
Суд

Середній строк розгляду справи від першої до касаційної інстанції (2022-2024 роки) – 235 днів

Місцеві господарські суди – 86 днів

Апеляційні господарські суди – 80 днів

КГС ВС – 69 днів

Верховний
Суд

Оскарження:

- В апеляційному порядку – 20% судових рішень судів першої інстанції
- В касаційному порядку – 30% судових рішень, ухвалених апеляційними господарськими судами, **7,7%** від кількості рішень ухвалених судами першої інстанції.

Верховний
Суд

Оскарження:

- В апеляційному порядку – змінюють або скасовують 3,4% від ухвалених судових рішень;
- В касаційному порядку – змінюють або скасовують 5,6% від ухвалених апеляційними судами рішень (1,3% від ухвалених судами першої інстанції рішень)

Верховний
Суд

Саме господарських судів дуже важливим є бізнес досвід суддів (розуміння бізнесу).

Реформа ВС – дозволила залучити значну кількість суддів, які мали попередній бізнес-досвід.

Чому це важливо?

Верховний
Суд

Відмова від надмірного формалізму при розгляді господарських спорів (принципи добросовісності, заборони суперечливої поведінки, здоровий глузд):

- Не можна за 2000 грн придбати частку в товаристві, ринкова вартість якої 1,4млрд грн. (кейс «Преміоррі» постанови ВС від 10.01.2024 та від 24.02.2025 у справі №911/266/22)
- Не можна проголосувати та зборах та підписати статут, а потім передумати і піти оскаржувати ці рішення до суду, посилаючись на певні порушення при скликанні загальних зборів (кейс «Ескулаб», постанова ВС від 15.07.2025 у справі № 914/653/24)

Верховний
Суд

Захист інвестора від недобросовісних дій менеджменту чи мажоритарного учасника

- Доктрина підняття корпоративної завіси
- Правило ділового рішення (постанови ВС від 10.01.2024 у справі №911/266/22; від 29.05.2024 у справі №910/15260/18; від 10.04.2025 у справі №10/3782/21)
- Фраудаторні правочини товариства (постанова ВП ВС від 18.12.2024 у справі №916/379/23)

Верховний
Суд

«Конкуренти» господарських судів:

- Інвестиційний суд
- Міжнародний комерційний арбітраж (планується розширення компетенції, законопроект №12141)
- Міжнародний центр з урегулювання інвестиційних спорів (ICSID)

Верховний
Суд

Міжнародний комерційний арбітраж (планується розширення компетенції, законопроект №12141)

До компетенції МКА пропонується віднести розгляд спорів за участю інвестора (іншого учасника інвестиційної діяльності) та держави (її органів та установ) або міжурядової організації у зв'язку зі здійсненням інвестиційної діяльності на території України чи іншої держави, що виникають на підставі міжнародного договору, закону України, чи іншого нормативно-правового акта або угоди сторін, яка міститься у контракті чи іншому документі.

Верховний
Суд

Дякую за увагу!